

สรุปผลการประชุม
คณะกรรมการสิทธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปการควบคุมและการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ
ในคณะกรรมการสิทธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง
ครั้งที่ ๔

วันจันทร์ที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๙

ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๒๒๐ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ๒

ด้วยในคราวประชุมคณะกรรมการสิทธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปการควบคุมและการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ในคณะกรรมการสิทธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๙ ที่ประชุมได้พิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปการควบคุมและการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ประเด็นการควบคุมและการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐผ่านองค์กรอิสระ โดยสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

คณะกรรมการได้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ฉบับลงประชามติ) ในส่วนขององค์กรอิสระและศาลรัฐธรรมนูญ โดยมีข้อสังเกต ดังนี้

๑. “มาตรา ๒๑๕ องค์กรอิสระเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นให้มีความอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

การปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจขององค์กรอิสระต้องเป็นไปโดยสุจริต เทียบธรรม กล้าหาญ และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ”

ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวได้มีการบัญญัติศัพท์เพิ่มเติม อาทิ การปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจต้องเป็นไปโดยความกล้าหาญ ปราศจากอคติทั้งปวง ซึ่งคำว่า “กล้าหาญ” จะมีหลักเกณฑ์ใดมาชี้วัดได้ว่า อะไรคือความกล้าหาญในการดำเนินการทำให้เกิดการปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจในรูปแบบต่าง ๆ

๒. การได้มาซึ่งกรรมการสรรหาของคณะกรรมการองค์กรอิสระ ตามมาตรา ๒๐๓ กำหนดให้มีรูปแบบการสรรหาเดียวกันทุกองค์กร ยกเว้นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ อาทิ หากมีการสรรหาคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่มีตัวแทนของคณะกรรมการการเลือกตั้งเข้ามามีส่วนร่วมในการสรรหา

๓. ในการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๐๓ วรรคหก นอกจากประกาศรับสมัครแล้วให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาจากบุคคลที่มีความเหมาะสมทั่วไปด้วย แต่ต้องได้รับความยินยอมของบุคคลนั้น ซึ่งเรื่องดังกล่าวเป็นหลักการใหม่ที่ได้มีการบัญญัติเป็นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญ

๔. การจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรม ตามมาตรา ๒๑๙ วรรคสอง กำหนดให้รับฟังความคิดเห็นของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี ประกอบด้วย และเมื่อประกาศใช้บังคับแล้วให้ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีด้วย แต่ไม่ห้ามสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือคณะรัฐมนตรีที่จะกำหนดจริยธรรมเพิ่มขึ้นให้เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ของตน แต่ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับมาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่งและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ประกอบกับในบทเฉพาะกาลกำหนดให้การจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมต้องแล้วเสร็จภายในหนึ่งปี ดังนั้น การจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมต้องแล้วเสร็จก่อนการเลือกตั้ง องค์กรอิสระและศาลรัฐธรรมนูญจึงต้องรับฟังความเห็นจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะรัฐมนตรีของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ซึ่งจะถูกนำไปใช้กับสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีที่เกิดขึ้นภายหลังการเลือกตั้งด้วย ซึ่งไม่ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมแต่ประการใด

๕. ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอิสระ ตามมาตรา ๒๒๐ กำหนดให้องค์การอิสระปฏิบัติหน้าที่ให้องค์การอิสระร่วมมือและช่วยเหลือกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละองค์กร และถ้าองค์การอิสระใดเห็นว่าผู้กระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่น ให้แจ้งองค์กรอิสระนั้นทราบเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป บทบัญญัติดังกล่าวเป็นเรื่องที่ดี เพราะทำให้องค์กรอิสระสามารถดำเนินการร่วมกันและตรวจสอบกันเองได้

๖. ลักษณะพิเศษขององค์กรอิสระ ตามมาตรา ๕ วรรคสาม เป็นการบัญญัติขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีองค์กรในการแก้ไขวิกฤตของชาติ ซึ่งมีองค์กรอิสระและศาลรัฐธรรมนูญเข้ามามีบทบาทในเรื่องดังกล่าว

๗. บทบัญญัติของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ได้กำหนดอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งเพิ่มขึ้น อาทิ มาตรา ๘๕ กำหนดระยะเวลาการประกาศผลการเลือกตั้งจากเดิม ๓๐ วัน เป็นประกาศผลการเลือกตั้งภายใน ๖๐ วัน มาตรา ๒๒๒ การเพิ่มจำนวนกรรมการการเลือกตั้งจากเดิม ๕ คน เป็น ๖ คน มาตรา ๒๒๓ เพิ่มวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งจากเดิม ๕ ปี เป็น ๗ ปี และมาตรา ๒๒๔ (๔) ให้อำนาจสั่งระงับสิทธิการสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาไม่เกิน ๑ ปี (ใบม่วง)

๘. การกำหนดคุณสมบัติของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๐๘ ได้กำหนดไว้ว่า นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งเมื่อมีอายุครบ ๗๕ ปี ซึ่งเป็นการขยายอายุในการดำรงตำแหน่งจากเดิมที่กำหนดไว้ ๗๐ ปี ประกอบกับมาตรา ๒๑๖ กำหนดว่า ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๔๕ ปี แต่ไม่เกิน ๗๐ ปี ซึ่งจะเห็นได้ว่าอายุในการดำรงตำแหน่งของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจะมีมากกว่าผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

นอกจากนี้คณะอนุกรรมการมีความเห็นว่า ควรมีการเข้มงวดในการออกกฎหมายต่าง ๆ และต้องมีการบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เลือกปฏิบัติ และคัดเลือกคนดีให้ได้ตามคุณสมบัติที่บัญญัติไว้ในกฎหมายและควรมีการกำหนดกรอบระยะเวลา ขั้นตอนการทำหน้าที่แล้วเสร็จขององค์กรอิสระให้ชัดเจน

นางสาวสุธิดา กณพันธ์
วิทยากรชำนาญการ
ผู้สรุปผลการประชุม

นางสาวปรียาภรณ์ แก้วโยน
ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานคณะกรรมการ
การพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน
และการมีส่วนร่วมของประชาชน

.....ผู้ตรวจ